

ROALD

DAHL

Met tekeningen van
Quentin Blake

Joris en de geheimzinnige toverdrank





Grootmoe

‘Ik ga boodschappen doen in het dorp,’ zei Joris’ moeder op een zaterdagochtend tegen Joris. ‘Lief zijn, hoor, en geen kattenkwaad uithalen.’

Het is niet zo slim om zoiets tegen een klein jongetje te zeggen, nooit trouwens. Hij begon meteen te bedenken wat hij dan wel voor kattenkwaad uit zou kunnen halen.

‘En vergeet niet grootmoe om elf uur haar drankje te geven,’ zei moeder. Toen ging ze weg en deed de deur achter zich dicht.

Grootmoe, die zat te dommelen in haar stoel bij het raam, deed een klein, vals oogje open en zei: ‘Je hebt gehoord wat je moeder gezegd heeft, Joris. Vergeet mijn drankje niet.’

‘Nee, grootmoe,’ zei Joris.

‘En probeer je nou es één keertje te gedragen, terwijl ze weg is.’

‘Ja, grootmoe,’ zei Joris.

Joris verveelde zich een ongeluk. Hij had geen broertjes of zusjes. Zijn vader was boer en de boerderij waar ze woonden, was kilometers ver van alles af, dus had hij nooit andere kinderen om mee te spelen. Hij had zijn buik vol van het kijken naar varkens, kippen, koeien en schapen. Hij had vooral zijn buik vol van het in één huis te moeten wonen met dat misselijke ouwe loeder van een

grootmoeder. In zijn dooie eentje op haar passen, was nou niet de allerspannendste manier om de zaterdagochtend door te brengen.

‘Maak jij eerst maar eens een lekker kopje thee voor mij,’ zei grootmoe tegen Joris. ‘Daar ben je dan tenminste een paar minuten zoet mee.’

‘Ja, grootmoe,’ zei Joris.

Joris kon er niets aan doen, dat hij zo’n hekel had aan grootmoe. Ze was een zelfzuchtige, mopperige oude vrouw. Ze had lichtbruine tanden en een klein mondje, zo verfrommeld als een hondenkotje.

‘Hoeveel suiker wilt u in uw thee vandaag, grootmoe?’ vroeg Joris.

‘Eén schepje,’ zei ze, ‘en geen melk.’

De meeste grootmoeders zijn lieve, aardige, hartelijke oude dames, maar deze niet. Ze zat elke dag de hele dag in haar stoel bij het raam en klaagde, mopperde, bromde, mokte en morde over van alles en nog wat. Nog nooit, zelfs niet op haar beste dagen, had ze naar Joris geglimlacht en iets gezegd van: ‘En hoe is het met jou vandaag, Joris?’ of ‘Zullen wij eens gezellig een potje kaarten?’ of ‘Hoe ging het op school?’ Ze leek geen snars te geven om andere mensen, alleen om zichzelf. Ze was een misselijke oude zuurpruim.

Joris ging naar de keuken en maakte een kopje thee voor grootmoe met een theezakje. Hij deed er een schepje suiker in en geen melk. Hij roerde goed en bracht het kopje naar de zitkamer.

Grootmoe nipte eraan.

‘Niet zoet genoeg,’ zei ze, ‘doe er nog maar wat suiker bij.’

Joris nam het kopje mee terug naar de keuken en deed er nog een schepje suiker in. Hij roerde weer en bracht het voorzichtig naar grootmoe.

‘Waar is het schoteltje?’ vroeg ze. ‘Ik hoef geen kopje zonder schoteltje.’

Joris haalde een schoteltje.

‘En zou ik misschien ook een lepeltje mogen?’

‘Ik heb al voor u geroerd, grootmoe. Ik heb heel goed geroerd.’

‘Ik roer mijn eigen thee, wat denk je wel,’ zei ze. ‘Haal een lepeltje.’

Joris haalde een lepeltje.

Wanneer zijn vader of moeder thuis waren, dan liet ze het wel uit haar hoofd hem zo te commanderen. Alleen wanneer er niemand bij was begon ze hem te treiteren.



‘Weet je wat ’t met jou is?’ vroeg de oude vrouw en gluurde naar Joris over de rand van haar theekopje met die glimmende, valse oogjes van haar. ‘Je *groeit* te hard. Jongetjes die te hard groeien, worden dom en lui.’

‘Maar wat kan ik er nou aan doen, dat ik zo hard groei, grootmoe,’ zei Joris.

‘Natuurlijk kun je er wat aan doen,’ snauwde ze. ‘Groeien is een slechte, kinderachtige gewoonte.’

‘Maar we *moeten* wel groeien, grootmoe. Hoe kunnen we ooit grote mensen worden als we niet groeien?’

‘Kletskoek, jongen, kletskoek,’ zei ze. ‘Kijk maar naar mij. Groei ik soms? Geen sprake van!’

‘Maar vroeger wel, grootmoe.’

‘Maar een *heel klein beetje*,’ antwoordde de oude vrouw. ‘Ik ben al met groeien gestopt, toen ik nog heel klein was, tegelijk met al die andere slechte kinderachtige gewoontes, zoals luiheid en ongehoorzaamheid en gulzigheid en knoeierigheid en slordigheid en domheid. Met geen van die dingen ben jij nog gestopt, hè?’



‘Ik ben nog maar een kleine jongen, grootmoe.’

‘Je bent acht,’ zei ze snuivend. ‘Oud genoeg om beter te weten. Als je niet vlug ophoudt met groeien, is het te laat.’

‘Te laat waarvoor, grootmoe?’

‘Het is belachelijk,’ ging ze verder, ‘je bent al bijna net zo groot als ik.’

Joris bekeek grootmoe eens goed. Ze was inderdaad maar een *piepklein* mensje. Haar benen waren zo kort dat ze een voetenbankje nodig had om haar voeten op te zetten en haar hoofd kwam maar tot halverwege de rug van de leunstoel.

‘Papa zegt dat het juist goed is voor mannen om groot te zijn,’ zei Joris.

‘Luister maar niet naar je vader,’ zei grootmoe, ‘luister liever naar mij.’

‘Maar hoe kan ik nou stoppen met groeien?’ vroeg Joris haar.

‘Minder chocolade eten,’ zei grootmoe.

‘Groeï je dan van chocolade?’



‘Daarvan groei je de *verkeerde* kant op,’ snauwde ze. ‘Op, in plaats van neer.’

Grootmoe nam een klein slokje van haar thee, maar zonder het kleine jongetje voor haar een ogenblik uit het oog te verliezen. ‘Nooit *op*groeien,’ zei ze, ‘maar altijd *neer*.’

‘Ja, grootmoeder.’

‘En geen chocolade meer eten. Eet liever spruitjes.’

‘Spruitjes! Bah nee, ik houd niet van spruitjes,’ zei Joris.

‘Het gaat er niet om of je van iets houdt of niet,’ snauwde grootmoe. ‘Het gaat erom of het goed voor je is. Van nu af aan moet je driemaal per dag spruitjes eten. Bergen spruitjes. En als er rupsen in zitten, zoveel te beter!’

‘Jakkie!’ zei Joris.

‘Van rupsen word je slim,’ zei de oude vrouw.

‘Mamma spoelt ze door de gootsteen,’ zei Joris.

‘Je mamma is net zo stom als jij,’ zei grootmoe.

‘Spruitjes smaken nergens naar als je niet een paar rupsen meekookt. Slakken ook.’

‘Toch geen *slakken*!’ riep Joris uit. ‘Ik zou nooit slakken kunnen eten.’

‘Steeds wanneer ik een levende slak op een slablaadje zie,’ zei grootmoe, ‘dan prop ik ’m vlug in mijn mond, voor hij wegkruipt. Zalig.’ Ze kneep haar lippen samen, zodat haar mond een klein gerimpeld gaatje werd. ‘Zalig,’ zei ze nog eens. ‘Wurmen en slakken en kakkerlakken. Jij weet gewoon niet wat goed voor je is.’

‘U maakt toch zeker een grapje, grootmoe.’

‘Ik maak nooit grapjes,’ zei ze. ‘Torren zijn misschien wel het lekkerst. Die zijn zo *knapperig*!’

‘Grootmoe! Dat is walgelijk!’

Het oude wijf grijnsde met die lichtbruine tanden van

haar. 'Soms, als je geluk hebt,' zei ze, 'vind je een tor binnen in een takje bleekselderij. Dat heb ik het liefst.'

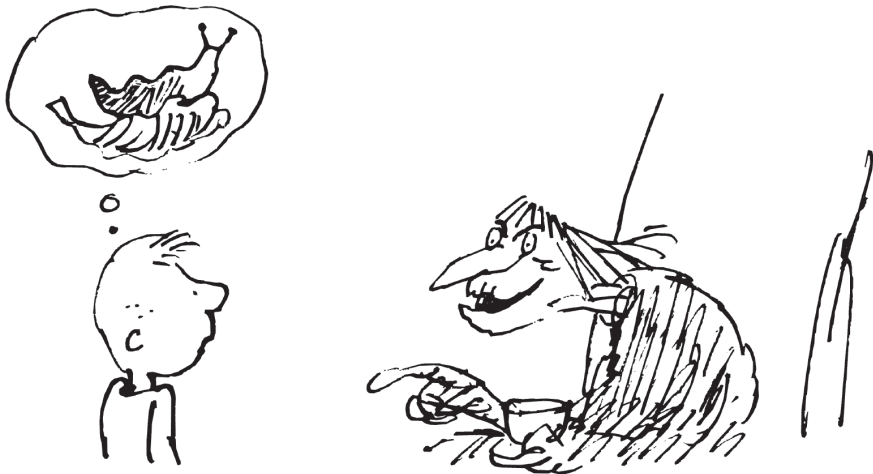
'Grootmoe! Hoe kúnt u?'

'Je vindt de heerlijkste dingen in een struikje rauwe bleekselderij,' ging het oude mens verder, 'oorwurmen soms.'

'Ik wil er niks over horen!' riep Joris.

'Een grote, dikke oorwurm smaakt prima,' zei grootmoe en likte haar lippen af. 'Maar je moet wel vlug zijn, beste jongen, als je er een in je mond stopt. Ze hebben van die scherpe grijpers van achteren en als ze daarmee je tong pakken, laten ze niet meer los. Dus moet jij 't eerst de oorwurm doorbijten, *knap, knap*, vóór hij jou bijt.'

Joris begon zich voorzichtig naar de deur te bewegen, hij wilde zo ver mogelijk bij dat smerige, oude wijf uit de buurt.



‘Jij probeert aan mij te ontsnappen, hè?’ zei ze en priemde een vinger recht naar zijn gezicht. ‘Jij probeert aan je grootmoe te ontsnappen.’

Kleine Joris stond bij de deur en staarde naar het oude mens in de stoel. Zij staarde terug.

Zou ze misschien een heks kunnen zijn, vroeg Joris zich af. Hij had altijd gedacht dat heksen alleen in sprookjes bestonden, maar daar was hij nu niet meer zo zeker van.

‘Kom es wat dichterbij, jongetje,’ zei ze en wenkte hem met een eeltige vinger. ‘Kom es bij me, dan zal ik je *geheimpjes* vertellen.’

Joris verroerde zich niet. Grootmoe verroerde zich evenmin.

‘Ik ken een heleboel geheimpjes,’ zei ze. Plotseling glimlachte ze. Het was een dun, ijzig glimlachje, zoals van een gifslang vlak voor hij je bijt. ‘Kom jij maar es bij je grootmoe, dan zal zij je geheimpjes influisteren.’

Joris deed een stap achteruit, dichterbij de deur toe.

‘Je hoeft toch niet bang te zijn voor je eigen oude grootmoe,’ zei ze met dat ijzige glimlachje.

Joris deed nog een stap achteruit.

‘Sommigen van ons,’ zei ze en ineens leunde ze voorover in haar stoel en fluisterde met een schorrije stem, die Joris nog nooit van haar gehoord had. ‘Sommigen,’ zei ze, ‘hebben geheimzinnige krachten, die de wezens hier op aarde in de wonderlijkste vormen kunnen omtoveren...’

Een elektrisch stroompje flitste langs Joris’ ruggengraat. Hij begon echt bang te worden.

‘Sommigen van ons,’ ging de oude vrouw verder, ‘hebben vuur op onze tongen en vonken in onze darmen en tovenarij in onze vingertoppen...’

‘Sommigen van ons kennen geheimen, waarvan jou

de haren te berge zouden rijzen en je ogen uit je hoofd zouden rollen...'

Joris wilde wegrekken, maar het leek wel of zijn voeten aan de grond vastgekleefd zaten.

'Wij weten, hoe we je nagels kunnen laten afvallen en daarvoor in de plaats tanden uit je vingers laten groeien.'

Joris begon te trillen. Het was haar gezicht dat hem het angst maakte, dat ijskoude glimlachje, die starende ogen.

'Wij weten hoe we je 's morgens kunnen laten wakker worden met een lange staart van achteren.'

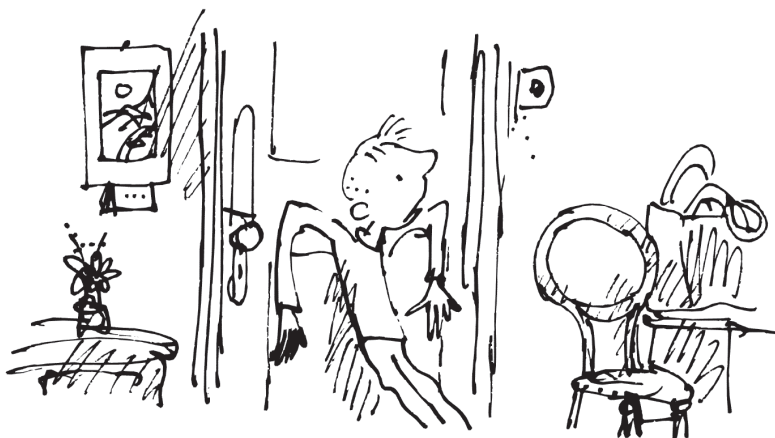
'Grootmoe!' riep hij uit. 'Hou op!'

'Wij kennen geheimen, beste jongen, van duistere plaatsen, waar duistere dingen leven en krioelen en over elkaar heen glibberen...'

Joris deed een snoeksprong naar de deur.

'Het doet er niet toe, hoe ver je wegrent,' hoorde hij haar nog zeggen, 'je ontkomt er toch niet aan...'

Joris rende de keuken in en sloeg de deur met een klap achter zich dicht.





Dit boek is voor dokters overal

Zevenenveertigste druk, 2016

Oorspronkelijke titel: *George's Marvellous Medicine*

Verschenen bij Jonathan Cape Ltd., Londen

Text © Roald Dahl Nominee Ltd., 1981

Illustrations © Quentin Blake, 1981

Voor de Nederlandse uitgave:

© 1981/2006 Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling: Huberte Vriesendorp

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 261 4159 1

NUR 200

www.defonteinkinderboeken.nl